

Sayı: 4469

Konu: DTO Ekim 2004 Ayı Basın Bülteni

Sirküler No: 454/ 2004

Sayın Üyelerimiz,

DTO AB Bülteni

Ekim 2004

AB-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

OECD: TÜRKİYE İŞLEYEN PİYASA EKONOMİSİ OLMA YOLUNDA DOĞRU YÖNDE:

21 Ekimde yayınlanan rapora göre, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Türkiye'nin 2000-2001 ekonomik krizinden bu yana gerçekleştirilen ekonomik reformlarından büyük çapta tatmin olmuş gözüküyor.

180 sayfalık OECD ekonomik raporunda, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği şartlarından biri olan işleyen piyasa ekonomisi olma yolunda doğru yönde olduğu belirtiliyor. Ayrıca, Türkiye için ekonomisini daha güçlü ve sürdürülebilir iş zengini büyüme politikası güden bir ekonomiye çevirmek adına fırsat penceresinin açıldığı söyleniyor. OECD raporu ayrıca, Türkiye ekonomisinin yılda % 7 'nin üstünde bir oranda büyüme trendi potansiyeline ve bugün OECD içerisinde en hızlı büyüyen ekonomiye sahip olduğunun altını çiziyor.

OECD, Türkiye'nin kısa vadedeki görevinin 2001 yılında % 54, 2003 yılında % 25, 2004 yılının ilk yarısında %12, 2005 de muhtemelen tek haneli rakamlarda beklenen enflasyonun engellenmesi olduğu görüşünü savunurken, orta vadede ülkenin net açığının Gayri safi milli hasıla oranına yani şu andaki %70 seviyelerinden 2008 sonu itibariyle %55 seviyelerine doğru düşürülmesi için çaba sarf edilmesi gerektiği belirtiliyor.

Rapor ayrıca, ülkenin Makro-ekonomik alandaki gelişmelerini ve güven oluşumunu teyit etmesine rağmen devletin merkez kamu hizmetlerinin geliştirilmesi, özelleştirilmenin artırılması ve vergi sisteminin yeniden düzenlenmesi konularında yapılması gereken daha çok şey olduğunu ifade ediyor.

OECD ayrıca, en son Avrupa Komisyonu tarafından Avrupa Birliği Katılım müzakerelerinin başlatılması yönündeki tavsiyesinin Uluslararası bağların güçlendirilmesini vaat ettiğini ve bununda Türkiye'nin yeni ekonomik rejimine geçişinde temel olabileceğini savunuyor.

KATILIM MÜZAKERELERİNİN 17 ARALIKTA BAŞLATILMASI KONUSUNDA ÜLKELER BÖLÜNDÜ

Komisyondun 6 Ekim'deki Türkiye ile müzakerelere başlamasını öngören önerisinin ardından, kimi üye ülkeler bu konuda desteklerini belirtirken diğlerleri de kuşklarını ifade etti.

İngiltere ve İrlanda; aynı zamanda (Macaristan hariç) yeni üye ülkelerin çoğunluğu da dahil olmak üzere Türkiye'nin üyeliğinin önde gelen savunucuları durumundadır. Türkiye ile müzakerelere başlama olasılığı Finlandiya, İtalya ya da İsveç'te çok fazla tartışmalara neden olmamış, hatta İsveçli liderler Komisyondun raporunu memnuniyetle karşılamış ve gelecek yılın başında katılım müzakerelerinin başlatılması isteminde bulunmuşlardır.

Diğler ülkelerde ise durum tartışmalıdır. Danimarka, Fransa ve Avusturya'da hem hükümet hem de kamuoyu Türkiye'nin katılımına karşı kuşkucu durumdadırlar. Fransa ve Avusturya bu duruma en güçlü şekilde karşı çıkanlar arasında yer almaktadır. Fransa'da hem sol (%52) hem de sağ (%76) Türkiye'nin katılımına karşı çıkmaktadır.

Ayrıca, 11 Ekim Luxemburg'da Genel İşler Konseyi boyunca, Avusturya Türkiye'nin katılımına dair ciddi kuşklarını yinelemiştir. Politikacıların birçoğu gibi, Avusturya halkının %76'si Türkiye'nin üyeliğine itiraz etmektedir. Danimarkalılara gelindiğinde ise, insan hakları (%44), dini prensipler (%19) gibi sebeplere bağlı olarak, halkın %49'u Türkiye'nin katılımına karşı, %31'i ise katılımdan yanadır.

Alman liderler Türkiye'nin üyeliğini desteklerken, Alman kamuoyu bu konudaki fikir ayrılığını sürdürmektedir. Bazı konular hala belirsizliğini korumasına rağmen, Yunanistan ve Kıbrıs da ayrıca Türkiye'nin katılımına sıcak bakmaktadırlar.

Polonya'da, Hıristiyan Partilerin Müslüman Türkiye'ye olan karşıtlığını ifade etmelerine rağmen, Hükümet katılım müzakerelerini desteklemektedir. Bu konu hakkında Hollanda da bölünmüş durumdadır. Bazı hususların halen zemini oturtulamamış olmasına rağmen, Yunanistan ve Kıbrıs da Türkiye'nin katılımını desteklemektedir. İspanya ve Portekiz söz konusu olduğunda, her iki ülke de katılım müzakerelerinin başlamasından yana tavır sergilemektedirler.

GÜNCEL HABERLER

REKABET

KOMİSYON TRANSATLANTİK DENİZCİLİK MÜZAKERELERİ İÇİN BİR BEYAZ KİTAP KABUL ETTİ

Avrupa Komisyonu 13 Ekim tarihinde, Avrupa ekonomisine ve özellikle de ihracatçı firmalara katkı sağlamak amacıyla, denizcilik sektöründe rekabeti artırmaya yönelik bir beyaz kitap kabul etti. Söz konusu white paper, denizcilik sektörünün 20 yıldır faydalandığı, AB ile Uzak Doğu ve AB ile Amerika Birleşik Devletleri arasında malların nakliye ücretini sabitlemeyi sağlayan rekabet kuralları muafiyetini kaldırmayı öngörüyor. İlgili taraflar 15 Aralık tarihine kadar konu üzerindeki yorumlarını ve önerilerini bildirebilecekler.

Denizcilik şirketleri, geleneksel olarak transatlantik müzakereler yoluyla örgütlenip, nakliyecilere ve yük sevkiyatçılara düzenli bir deniz taşımacılığı hizmeti sunmak amacıyla ortak ya da benzer navlun fiyat ve tarifeleri belirlemektedirler. Transatlantik denizcilik müzakerelerine tarihsel olarak pek çok yerde rekabet kurallarına muafiyet ya da dokunulmazlık verilmiştir. AB'de Bakanlar Konseyi, 1986 yılında, transatlantik denizcilik şirketleri arasındaki anlaşma/danışma faaliyetlerini ve fiyat sabitleme, kapasite belirleme gibi konuları, belirli kesin şartlar altında, 81. ve 82. Maddelerden muaf tutmuştur.

Söz konusu 4056/86 sayılı Transatlantik Müzakereler Grup Muafiyeti Yönetmeliği'nin gerekçesi, transatlantik müzakerelerin tarife belirleme ve diğler faaliyetlerinin istikrarlı navlun ücret ve tarifeleri sağladığı ve bunun da güvenilir ve düzenli denizcilik hizmeti sağlaması olmuştur. Bununla beraber, söz konusu muafiyet, OECD'de dahil olmak üzere, dünyanın çeşitli yerlerinde gözden geçirmelere uğramıştır.

Beyaz Kitap AB gözden geçirmesinin ikinci adımı olup, 2005 yılında somut hukuki önerilerle son bulacaktır. Beyaz Kitap'da halen geçerli olan yönetmeliğin muhafaza edilmesi, değiştirilmesi ya da iptal edilmesi, ve özellikle de, yürürlükte olan grup muafiyetinin yerine başka araçlar konulması -örneğin bir kurallar kılavuzu- (varolan konsorsiyum ve ortaklık gibi işbirliği biçimlerine ek olarak) konuları incelenmektedir.

Gözden geçirme sırasında Komisyon, dünya ihracat ve ithalatının miktar olarak %75'inin (değer olarak %45) deniz yoluyla gerçekleştiğini göz önünde tutarak, transatlantik denizciliğin dünya ticareti için öneminin altını çizecektir.

Gözden geçirme, 2000 yılındaki Lizbon Avrupa Konseyi sonuçları bağlamında Komisyon'a "elektrik, gaz, posta hizmetleri ve taşımacılık alanlarında liberalizasyonu hızlandırması" yönünde yapılan çağrı doğrultusunda incelenmelidir. Ayrıca gözden geçirme OECD sekretaryasının fiyat sabitleme ve oran belirleme için uygulanan rekabete aykırı muafiyetlerin kaldırılmasını önerdiği rapordan da etkilenmiştir.

VERGİLENDİRME

OECD RAPORU: KURUMLAR VERGİSİNİN MİLLİ GELİRE ORANI ESKİ ÜYE DEVLETLERDE OLDUĞU KADAR YENİ ÜYE DEVLETLERDE DE GENEL OLARAK YÜKSEK

"Vergi Dampingi" ve doğuya yönelik sınırların ortadan kaldırılması tartışmaları bağlamında, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), en sonuncu yıllık basımı olan Gelir İstatistikleri adlı yayını yayımladı. Raporda kurumlar vergisinin milli gelire oranı eski üye ülkelerde olduğu kadar genel olarak yeni ülkelerde de yüksek olduğuna işaret edilmektedir.

2003 yılındaki resmi bilgilere göre, şirket karları üzerindeki vergilerin Almanya'da %1, İsveç'de %2.4, Fransa'da % 2.9 olmasına karşın, Çek Cumhuriyeti'nde %4.6, Slovakya'da % 2.7 ve Macaristan'da % 2.6'sını temsil ettiği belirtilmektedir.

OECD ülkeleri için genel olarak, kurumlar vergisi, kamu gelirlerinin ortalama % 9'unu temsil etmektedir. Gelir vergisi toplam gelirin %26'sını ve sosyal yardımların %25'ini sağlamaktadır. Tüketim vergileri, 1975'de %14'den 2002'de % 19'lara çıkarak son 30 yılda en büyük artışı göstermiştir.

OECD, 2002'deki düşüştü sonra, 2003 yılındaki vergilerinin milli gelire oranlarının dengelenmesi konusunun üstünde durmaktadır. Buna göre en büyük artışlar İzlanda'da Gayri Safi Milli Hasılanın %38'inden %40.3'üne, Türkiye'de ise %31.1'den % 32.9'una yükselmiştir. Amerika'da ise bu oran son %29.9'dan %25.4'e inerek son üç yılda en fazla düşüşü kaydetmiştir.

300 sayfadan fazla bir rapor olmasına karşın, OECD, çeşitli ülkeler içinde çok farklı yapıdaki vergi sistemlerinin, vergi-milli gelir oranlarına ait analizlerini değiştirebileceğini belirtmektedir.

ÇEVRE

RAPOR AVRUPA'DAKİ EN BÜYÜK ENDÜSTRİYEL ÇEVRE KİRLİTENLERİNİ AÇIKLIYOR

Yakın bir zamanda AB Komisyonu tarafından yayımlanan EPER'in (Avrupa Kirletici Emisyon Sicili) performansını değerlendiren bir rapor açıklandı. Söz konusu rapor AB üyesi 15 ülkenin, Macaristan ve Norveç'in verdiği verilerin bütünlüğü ve dakikliğini altını çiziyor. Ancak, üye devletlerin henüz tam anlamıyla uyum sağlamadıkları ölçme/hesaplama yöntemleri ve toprak doldurma, kümes hayvancılığı ve domuzculuk faaliyetlerinden gelen emisyonların da hesaba katılması gerektiği belirtiliyor. Raporun sonuçlarından biri de çevre kirletenlerin çoğu için endüstriyel kirliliğin büyük bir kısmı birkaç tesis tarafından yaratılıyor olması. EPER Avrupa Komisyonu ve Avrupa Çevre Ajansı tarafından Şubat 2004'te yaratıldı.

İlk EPER raporu veri toplamanın güçlü ve zayıf yanlarını ve ilk EPER raporlama dönemi için rapor sürecini değerlendiriyor (2001 emisyonları rapora dahil). EPER toplanılan verileri, bütünlük ve kalitenin yanısıra, 50

evre kirleteni, faaliyet sektörleri ve ölkelere gore inceleniyor. Emisyonun hava, doğrudan su ya da dolaylı olarak kanalizasyon sistemindeki payı araştırılıyor.

EPER verileri AB endüstrisinin tüm branşlarıyla durumunu gözler önüne seriyor. Örneğin, rapor 2780 domuz ve kümes hayvanları çiftliğinin havadaki amonyak emisyonunun %76'sından sorumlu olduğunu gösteriyor. Bazı üye devletlerin bu raporda domuz ve kümes hayvanlığı verilerini rapor etmediği göz önüne alınırsa, bu oran ikinci raporda daha da artacaktır. Amonyak havada düşük konsantrasyon değerleri ile bulunan keskin kokulu bir gazdır. Yüksek konsantrasyon değerleri sağlık için toksiktir ve bitkilere zarar verebilir.

Cıva, tehlikeli bir madde olarak sınıflandırılırken, en fazla kimya endüstrisi (%49) ve metal endüstrisi (%19) tarafında doğrudan suya boşaltılmaktadır. Havaya verilen cıva oranları ise enerji üreten endüstriler (%31), kimya endüstrisi (%26) ve metal endüstrisi (%20) olarak sıralanabilir.

İkinci EPER raporlama süreci verileri (2004 yılı emisyonları) 2006 yılının sonunda, 25 üye ülke ve Norveç'in de dahil olması ile, EPER internet sitesinde açıklanacaktır. Norveç ve Macaristan halihazırda gönüllü olarak bu çalışmaya katılmışlardır.

EPER raporu ve detaylı bilgiler şu adreste bulunabilir.

<http://www.eper.cec.eu.int>

ULAŞIM

AB LİMANLARINDA HIZLANDIRILMIŞ FORMALİTELER : KOMİSYON BELÇİKA VE İTALYA'YI AVRUPA ADALET DİVANİ'NA GÖTÜRÜYOR

13 Ekim tarihinde Avrupa Komisyonu, AB üyesi ölkelerin limanlarından kalkan ve limanlarına gelen gemilerin formalitelerini rapor etmedikleri için Belçika ve İtalya'ya karşı AB mevzuatını ulusal hukuka aktarmadıkları gerekçesiyle dava açmaya karar verdi. Komisyon aynı zamanda Belçika'ya karşı aynı mevzuata uyuma başlanması için alınan tedbirlere uygun olmamaktan dolayı bir gerekçeli görüş verdi.

Söz konusu yönerge, gemilerin uyması gereken temel formaliteleri, levazım, mürettebat, mürettebatın eşyaları ve kargo gemileri için (12 ya da daha az yolcu taşıyan için) yolcu listesi gibi konuları kapsamaktadır. Üye devletlerin yönergeyi ulusal hukuklarına aktarmak için gereken kanun, regülasyon ve idari kuralları en geç 9 Eylül 2003 tarihine kadar kabul etmeleri gerekmektedir.

Yönergenin katma değeri Kısa Deniz Taşımacılığı'nın herkes tarafından bilinen idari karışıklığı ile yüzleşmesidir. Yönerge, gemilerin AB limanlarına geliş ve gidişleri için uluslararası IMO-FAL formlarının standart halleriyle tanınması gerektiğini belirterek halihazırda Avrupa'da kullanılan 50'den fazla formun 5 standart form ile değiştirilmesini ve bunların dünya çapında yaygınlaştırılmasını öneriyor.

İtalya ulusal hukuka aktarma tedbirlerini Komisyon'a bildirmezken Belçika Komisyon'a kısmi bir aktarma yaptığını bildirmiştir. Belçika'ya açılan dava sadece aktarılmayan kısmı kapsayacaktır.

Belçika'nın ulusal hukukuna kısmi olarak aktardığı yönerge hakkında Komisyon yine uygunsuzluk belirlemiştir. Belçika'nın yönergenin amacı olan bir örnek formları kabul etmek yerine standart formlardan değişik formlar kabul etmesi yönergeye ters düşmektedir.

İhlal prosedürlerinin ikinci ayağı gerekçeli görüş olup, üçüncü ayağı ise ihlalde bulunan ölkeye açılan davalardır. Belçika'nın gerekçeli görüşe cevap vermek için iki ayı bulunmaktadır.

DENİZ GÜVENLİĞİ

KOMİSYON LİMAN HİZMETLERİ PİYASASINA ERİŞİMİ KOLAYLAŞTIRMAK İÇİN YENİ ÖNLEMLER ÖNERİYOR

Avrupa Komisyonu 13 Ekim tarihinde *Liman Hizmetleri Piyasasına Erişim Yönergesi* için yeni bir taslak kabul etti. Söz konusu yönergenin amacı deniz taşımacılığını teşvik ederek AB limanlarında rekabeti artırmak ve ıskarça ve çevre kirliliğinin azaltılmasına katkıda bulunmak. Yeni tasarı ile liman hizmetleri piyasası tedariği için belirli ve açık kurallar konulmaktadır. Liman hizmetleri piyasası Topluluk içerisinde yasal bir çerçeveye sahip olmayan neredeyse tek ulaştırma hizmetidir.

Liman hizmetleri piyasası uygulanan ulusal kanunların ve diğerkuralların karmaşıklığı ve çeşitliliği, liman hizmetlerinin homojen olmayan yapısı ve limanların farklılığı (statü, mülkiyet, yönetim biçimi, finansman yolları, büyüklük, fonksiyon ve coğrafi özellikler), söz konusu hizmetlerin özelliklerini oluşturur. Bu nedenle, her limanın özelliği ve kullanıcıları, sahipleri için ilgileri göz önüne alınmalıdır.

Komisyon'un taslağında yer alan ana hatlar şunlardır :

1. Limanlar içerisinde rekabet (bir liman içerisinde aynı hizmeti sunanlar arasındaki rekabet). Amaç, ticari değeri olan ve liman kullanıcılarına ödeme karşılığı sunulan liman hizmetlerinin etkin tedarikini sağlamaktır. Söz konusu hizmetlerin ödemesi normal şartlarda bir limana çağrılmak ya da bir limanda faaliyet göstermek için toplanan masraflara dahil değildir. Bu hizmetler liman bölgesi içerisinde ya da limana ulaşan su yolunda sağlanabilir.
2. Limanlar arasında rekabet (limanlar arasında rekabet-saha düzeyi). Amaç liman altyapı finansmanını daha şeffaf bir çerçeveye oturtmak.

Komisyon'un yeni önerisi hem 2001 tarihli orijinal önerisine hem de 2002 tarihli tadil edilmiş tasarıya dayanıyor. Ayrıca Uzlaşma metninin getirdiği pek çok yapıcı değişikliği, Avrupa Parlamentosu'nun iki okumasını, Konsey'in Genel Pozisyonu'nu ve ilgili tarafların konsültasyon sonuçlarını da göz önüne alıyor.

ECSA 2003-2004 YILLIK RAPORU AÇIKLANDI

ECSA 'nın yeni Yıllık Raporu 2004 yılının Ekim ayında yayınlandı. ECSA 2003-2004 Yıllık Raporu, Avrupa denizciliğinin AB ve dünya üzerindeki artan önemine işaret ediyor. Rapora göre EEA (Avrupa Ekonomik Alanı) ticaret filosu, 2002 yılına göre %50'lik bir artışla, dünya filusunun aşağı yukarı %26'sını oluşturmaktadır. Söz konusu artışın nedenleri AB'ye yeni üye olan ülkeler ile AB Devlet Yardımları Yönergesi'nin bir yedi yıl daha uzatılması olarak sıralanabilir. Dünya ticaretinin %80'inin deniz yoluyla ve AB dış ticaretinin %90'ının deniz taşımacılığı ile yapıldığı göz önüne alınırsa, taşımacılık hizmetlerinin büyüklüğü anlaşılabilir.

ECSA 2003-2004 Yıllık Raporu'nda incelenen konulardan bazıları şöyledir : liman hizmetlerinin liberalizasyonu, kısa deniz taşımacılığı, AB rekabet kuralları, güvenlik, emniyet ve çevre, insan faktörü, üçüncü ülkelerle ilişkiler, hukuki meseleler, AB genişlemesi-yeni AB Kurumları...

Bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Murat TUNCER
Genel Sekreter

DAĞITIM:

GEREĞİ:

-Tüm Üyelerimiz(WEB)

BİLGİ:

- Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri